

Bilagor 2

Bilaga 1 Prövning av barnets bästa

Bakgrund

Sveriges riksdag fattade beslut om att ratificera FN konventionen om barnets rättigheter den 1 juni 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag, barnrättslagen. Det innebär bland annat att barnets bästa ska prövas innan olika beslut fattas och att medborgare har rätt att överklaga beslut med hänvisning till den nya lagen.

Kommunplanen är det övergripande dokumentet som fastställer kommunens mål och budget. I kommunplanen fastställs fyra målområden för hela kommunen. Dessa mål har delats till varje förvaltning och nämnd som utarbetat mål som omfattar dess ansvarsområden. Agenda 2030 ska vara en integrerad del i de olika målen.

Barnets rättigheter

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet men fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till icke- diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12). Relevant för barn- och utbildningsförvaltningen är också barnets rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla (artikel 28). Relevant här är även att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till (artikel 18.3).

All verksamhet inom barn- och utbildningsförvaltningen riktar sig till barn förutom vuxenutbildningen. Det gör att de mål och satsningar som görs inom förvaltningen berör barn direkt.

Verksamheterna inom barn- och utbildningsförvaltningen styrs av skollagen. I skollagen är barnkonventionen i största del en integrerad del i lagstiftningen.

Barnperspektivet beaktas i det dagliga utövandet. Hur barn ska komma till tals regleras i skollagen. Barn tillfrågas även årligen på skolan genom elevenkäter kring deras synpunkter avseende bl.a. lärande, trygghet, delaktighet och arbetsro.

Barnets bästa utifrån årets prioriteringar

I kommunplanen anges de fyra målområdena motiverade medarbetare på Sveriges bästa offentliga arbetsgivare, kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans hela tiden, Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor-här finns plats för alla och hållbar ekonomi-kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär. I nämndplanen anges mål inom dessa målområden för

barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden. De innefattar bl.a. ett systematiskt kvalitetsarbete för höga kunskapsresultat och att barn/ elever/studerande ges en trygg och stödjande förskole- skolmiljö med god arbetsro/studiero. Dessa mål syftar till barnets bästa och att öka likvärdigheten. Målen kommer följas månadsvis. Ett mål som i årets nämndplan har förändrat för att mer kunna följa upp barn och elevers utveckling är inom området ekonomi – balanserad, kostnadseffektiv och cirkulär. Här har målet utvecklas till att innefatta att god kunskap om hållbar utveckling ska erbjudas barn/elever och studerande. Detta innebär att även lärare och pedagogerna ska ha god kunskap inom området och erbjuda aktiviteter i utbildningen som ökar barn/elever/studerandes medvetenhet om hållbarhet och klimatpåverkan.

Varje verksamhet och enhet kommer utarbeta mål från respektive målområde och hur de ska följas upp. Här blir det viktigt att följa upp effekterna för barnen/eleverna.

I kommunplanen anges fördelningen av budgeten per verksamhetsområde. Barn- och utbildningsförvaltningen omfattar verksamhetsområde 1 Förskola och pedagogisk omsorg, verksamhetsområde 2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem, verksamhetsområde 6 Gymnasieskola och verksamhetsområde 7 Vuxenutbildning. Fördelningen av anslag mellan verksamhetsområden baseras på en demografisk fördelning och politiska prioriteringar. Anslaget för förskola är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 1-5 år. För grundskola, separat för åldersgruppen 6 år och 7-15 år. Skolbarnomsorgen beräknas i tre åldersgrupper 6 år, 7-9 år respektive 10-12 år. För gymnasieskola beräknas anslaget utifrån den demografiska utvecklingen för åldersgruppen 16-18 år och för vuxenutbildningen för åldersgruppen 19-64 år.

I kommunplanen och nämndplanen anges de politiska prioriteringarna för barn- och utbildningsförvaltningen. Detta avspeglas också i de ekonomiska prioriteringarna vid fördelning av anslagen mellan och inom verksamhetsområden.

Barnens synpunkter

Förvaltningen har i år valt att fråga barn gällande några av de prioriterade områdena i nämndplanen. Frågeunderlag har skickats ut till förskolor, skolor och gymnasiet där dialog förts med barn och elever av välkänd personal, lärare och pedagoger. Uppmaningen har varit att fråga barn och elever i olika sammanhang exempelvis på rasten, på samlingen, i klassrummet eller i korridoren för att få en spridning av vilka som barn som svarar. Materialet har sedan bearbetats och sammanställt. Genom att fråga barnen får vi en bredare förståelse för hur våra barn och elever tänker och känner kring deras undervisningssituation och sammanhang som påverkar dem idag, och hur de ser utveckling framåt. Detta i sin tur kan ställas i jämförelse med den förslagna nämndplanen. Följande frågeområden har behandlats: Pandemin, lärmiljöer ute och inne, möjligheter till ett rikt språk och läsfrämjande läsförståelse samt fritidshem. Tre förskolor och sju skolor har svarat, samt gymnasiet. På varje enhet har 4-6 barn/elever tillfrågats. Föregående år gjordes också en prövning av barnets bästa där förvaltningen frågade barn om andra prioriterade områden som även finns med i årets nämndplan.

Pandemi

Förskolan

Barnen på förskolan beskriver att de vet vad corona är; att de som har corona är sjuka. Barnen berättar att vissa saker har förändrats för dem och deras familj under denna period. Något barn berättar om farmor som inte har fått handla. Barnen säger att de har fått tvätta händerna med tvål oftare. Några berättar om att det är viktigt att hålla avstånd och att man inte har fått vara för många i hallen. Något barn berättar att man måste använda munskydd. De beskriver att det bara har fått var ett barn på toaletten och de inte fått ta mat själva. Något barn uttrycker att det är bättre nu för att nu får de ta mat själva.

Grundskola och gymnasium

På grundskolan berättar elever att de har fått vara hemma mer när de har varit sjuka, oftare och längre perioder. De beskriver att de haft färre kompisar då många varit hemma, de har inte kunnat få gå till olika ställen. Någon elev beskriver att hen var tvungen att vara hemma trots att hen inte var sjuk. Eleverna berättar om att de fått tvätta händer oftare och försökt att hålla avstånd. De beskriver att de har haft flera vikarier. De flesta elever har uttryckt att de tycker att det var tråkigt att de inte kunde träffa eller vara med sina kompisar i skolan på samma sätt under pandemin som innan. De yngre eleverna berättar att de har fått vara ute mycket på fritids. Flertalet elever på högstadiet beskriver att de saknat det sociala då det varit hemma och haft distans eller fjärrundervisning. En del elever tycker att motivationen har påverkats av covid-19. Någon elev beskriver att det varit jobbigt när många har varit sjuka hemma. Någon annan uttrycker att de inte orkat arbeta för att de tänkt på människor som dör av viruset. Några elever tycker att det varit jobbigt men så många regler i skolan på grund av restriktionerna. Någon elev beskriver att de tappat självförtroendet då de legat så mycket efter i skolan.

På gymnasiet beskriver någon elev att de har haft sömnproblem och varit lätt ofokuserade under pandemin. Det har varit tråkigt att missa APL (praktik). Någon annan elev tycker inte att hen påverkats så mycket av pandemin men har ändå tyckt att det varit lite svårare att ta studierna seriöst vid studier hemifrån. Motivationen har varierat lite hos eleverna. Eleverna tror att det beror på att de är olika bra på att ta ansvar.

Distans- och fjärrundervisning

De äldre eleverna som haft fjärr- och/eller distansundervisning har blandade åsikter om hur de tycker att det har varit. Flera har saknat den sociala kontakten under dessa perioder, flera uttrycker sig negativt kring distansundervisningen och fjärrundervisningen och tycker att det hade varit skönare att vara på plats. Några elever uttrycker dock att det har varit skönt att kunna bestämma lite mer över sin skoldag och göra visst arbete på lunchen eller kvällen. En del elever berättar att de redan haft vana och en rutin i att arbeta med lärplattformer och digitala verktyg, så att omställningen till distansundervisningen blev inte så svår. Andra berättar om dålig teknisk utrustning och svårigheter med att få hjälp. Flera uttryckte att det tog lång tid att få hjälp på lektionerna. Någon elev tror att deras resultat på grund av distansundervisning inte blivit bättre snarare än sämre. Andra beskriver att de har fått jobba mer för att uppnå samma resultat som om de vore på skolan. Någon elev beskriver att de inte fått någon gjort under perioder då de varit hemma.

Eleverna på gymnasiet beskrivs att ett större ansvar har behövt tas, flera tyckte att motivationen var svår att hålla uppe i slutet. För en del upplevdes ingen skillnad.

Öka elevers möjligheter till ett rikt språk och läsfrämjande

Förskolan

Alla de tillfrågade barnen på förskolan uttrycker att de finns ställen där de kan läsa/titta i böcker på förskolan. De beskriver olika platser där det finns böcker och att man måste vara rädd om böckerna. Något barn berättar om barnfåtöljer där man kan sitta och läsa, fast man bara får vara fyra barn där. Barnen som intervjuas tycker att böckerna som finns på förskolan är roliga. I en grupp som intervjuas nämns speciellt boken Godistrollet. Det är flera barn som tycker att det är roligt att de får ta med sig en favoritbok hemifrån som barnen och pedagoger läser. Vid frågan om de saknar några böcker kommer bland annat förslag som en bok om unicorn, Pippi Långstrump, Sommarskuggan och en majsbok där det växer upp majschorvar.

Grundskola och gymnasium

På grundskolan uttrycker de allra flesta att de har någonstans att läsa/titta i böcker på i sin skolmiljö. Någon elev beskriver att hen skulle vilja ha ett lugnare ställe att läsa på. Några elever tar upp att tillgången till att vara i skolbiblioteket inte är tillräckligt. Flera elever tar upp att de har bra utbud av böcker. Någon elev tycker att det är flera böcker som är slitna. Fler böcker som önskas är inom kategorier som humor, däckare, spänningsromaner och sport. En elev uttrycker att hen vill ha mer lättlästa böcker, att flera böcker är i liten stil och tjocka; de lättlästa böckerna är barnsliga. Några elever tar upp att de skulle vilja ha fler analoga läromedel.

Flera av eleverna beskriver att deras föräldrar, lärare och bibliotekarie pratar med dem om läsning och ger dem hjälp om de behöver. En elev tycker inte hen får någon hjälp.

På gymnasiet upplever de intervjuade eleverna att de har ställen där de kan läsa i sin skolmiljö. De vill gärna ha mer faktaböcker exempelvis inom historia.

Lärmiljöer ute och inne

Förskola

På förskolan berättar barnen bland annat att det tycker att det är roligt att gräva, bygga koja, leka på berget, åka ruschkana, gunga, vara i fantasirummet, måla med mera. Någon barn svarar ”bara chilla”. På frågan om förbättringar svarar barnen bland annat att de skulle vilja ha planteringar med bär och päronträd. Något barn vill ha en stor klätterställning, hinderbana och studsmatta.

Grundskolan

På grundskolan svarar de flesta tillfrågade elever att de är nöjda med sin lärmiljö i klassrummet. Men det är även flera som svarar att de inte vet. Några svarar att de inte är så nöjda med lärmiljön och någon elev uttrycker att det beror på att det finns elever som stör. Någon elev tar upp att de arbetar

med Pax vilket innebär att man har olika röstnivåer och att det fungerar bra när lärare är där. En elev tycker att toaletterna kan bli finare. Någon annan elev nämner att det ibland är för många i klassrummet och att det då blir svårt att se tavlan från den bakre delen av klassrummet, men att de möbler och projektorn som finns är bra. Någon elev poängterar att det är bra med rörelsepåuser. Någon annan elev tycker att det är för små bänkar och att det ramlar ner saker hela tiden. Någon elev vill ha mer färg och mjuka stolar.

De flesta tycker att läraren har en bra utrustning vid undervisning. Någon elev tycker det är bra att de arbetar mer med datorer nu. Andra elever vill ha fler sudd, miniräknare och linjaler, läroböcker, sittkuddar, hörselkåpor, avskärmningar osv. Någon elev saknar en pekpinne för att tydliggöra var man är i lektionen på tavlan.

De flesta tillfrågade elever är nöjda med sin utemiljö. Förbättringar som några av barnen ser är bland annat fler lampor ute när det är mörkt, nya bänkar och att innegårdar, att grusplaner städas upp och rensas och en till plan för basket. Flera elever uttrycker att de vill ha fler sittmöbler inne och ytterligare biljardbord och pingisbord.

På gymnasiet svarar de intervjuade eleverna att de är nöjda med sin lärmiljö i klassrummet samt den utrustning läraren har i undervisningen. Exempel på förbättringar är bättre stolar och i vissa klassrum skulle en bättre projektor behövas.

Fritidshem

På frågan vad eleverna tycker om att göra på fritidshemmet kommer flera olika svar: pyssla, måla, gunga, spela spel, spela fotboll, gaggaboll, spela tv-spel, kahoot, leka med hästar. Någon elev uttrycker att det är bra att de kan både göra lugna aktiviteter och aktiviteter med mer rörelse.

Förbättringar de ser är också flera olika alternativ; de skulle bland annat vilja ha fler soffor, en större fotbollsplan, fler utflykter, fritidsgympa, skapande och mer lek. De skulle vilja välja mer själva om de ska vara ute eller inne på fritidshemmet och fler vuxna ute och inne.

Räcker antalet vuxna till för en bra fritidsverksamhet?

Flera elever uttrycker att de gärna skulle vilja ha fler vuxna. En elev säger att det hade kunnat vara fler tjejer. En annan elev uttrycker att det är ganska många barn på fritidshemmet och att det ibland blir trångt.

Fortsätter du lära dig någonting under fritidstiden?

Vid frågan om de fortsätter att lära sig någonting under fritidstiden observerar personalen att de först har svårt att se att de lär sig någonting på fritidshemmet och säger exempelvis ”vi bara leker och pysslar” men vid närmare fråga kommer de fram att de lärt sig tekniker inom estetiska uttrycksformer, nya lekar på fritidsgympan, hur man loggar in på ipaden, lokalisera sig i närområdet osv. Barnen själva uttrycker bland annat

Elev 1: ”Jag lär mig hur jag är en bra kompis och att alla får vara med och leka.”

Elev 2: ”Vi lär oss styra blueboot och rita (how to draw).

Elev 3: ”Jag lärde mig att ha en gympalektion. Det var kul.”

Elev 4: Ja att samarbeta och ha roligt. Jag gillar att dreja också, det kunde jag inte förut.”

Aktiviteter för rörelse

Barnen berättar att de får leka och springa mycket och att de har fritidsgympa. De spelar bland annat fotboll och King, har käpphästhoppning och bygger kojor.